

AGENDA DIGITALĂ PENTRU EUROPA 2020

STRATEGII EUROPENE ALE TIC ÎN EDUCAȚIE ȘI CULTURĂ

Elena Mircea
Bibliograf
Departamentul Bibliografie Națională
Biblioteca Academiei Române

Europa – creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii

Într-un context socio-economic european dominat de criza financiară, Comisia Europeană a lansat în martie 2010 Agenda Digitală pentru Europa, un document-program, „una dintre cele șapte inițiative-pilot ale Strategiei Europa 2020, având ca scop definirea rolului motor esențial pe care utilizarea tehnologiei informației și comunicațiilor (TIC) va trebui să-l joace în realizarea obiectivelor Europei pentru 2020” (1). În acest sens, apariția acestui document vizează dezvoltarea economică a Uniunii Europene prin complexitatea beneficiilor pe care tehnologia le implementează în întreaga societate, urmărindu-se realizarea unui nivel înalt de ocupare a forței de muncă, crearea unei economii cu emisii scăzute de carbon, productivitate și coeziune socială (2).

De aceea, **obiectivele** Agendei Digitale pentru Europa accentuează exploatarea majoră a potențialului TIC, în special al Internetului, considerat de academicianul Mihai Drăgănescu „nu numai un fenomen tehnologic, ci și unul social prin participarea utilizatorilor la structurarea lui actuală” (3). Astfel, s-a încercat eliminarea unor obstacole tehnologice și sociale, precum piețe digitale fragmentate, lipsa de interoperabilitate, criminalitatea cibernetică, lipsa investițiilor în rețele, eforturi insuficiente în cercetare și inovare, nivelul scăzut de alfabetizare digitală, dar și dezinteresul pentru soluționarea unor provocări sociale (4), evidențiindu-se lipsa unei strategii de organizare eficientă.

Este recunoscut faptul că Internetul a devenit „un proces de autoorganizare la scară globală” (5), determinând apariția unor aspecte calitative noi. În vederea identificării unui efect social real al TIC, prin Agenda Digitală pentru Europa au fost stabiliți pilonii-cheie, 8 domenii de acțiune prioritară (6), care să pună în valoare necesitatea schimbării social-economice prin valorificarea complexă a mijloacelor digitale, considerate resurse de restructurare a serviciilor paneuropene.

1. ***Piață Digitală Unică*** reprezintă o cale a dezvoltării unei zone de servicii electronice publice destinate proiectelor de integrare comunitară prin *Punctului de Contact Unic* (PCU). Comisia Europeană intenționează simplificarea procedurilor de acordare și gestionare a drepturilor de autor și a procedurilor transfrontaliere de acordare a licențelor. În același timp, se remarcă interesul pentru elaborarea unor măsuri care să faciliteze *Migrarea la Spațiul Unic de Plată European* (SEPA) și introducerea facturării

electronice, dar și revizuirea cadrului de reglementare a protecției datelor cu caracter personal, în vederea consolidării încrederii și a drepturilor cetățenilor.

2. **Interoperabilitate și standardizare**, strategie care impune revizuirea unei serii de măsuri juridice în dorința de a modifica normele de implementare a standardelor TIC în Europa, beneficiind astfel pe deplin de interoperabilitatea dintre aparate, aplicații, depozite de date, servicii și rețele.

3. **Încredere și securitate** - reliefaarea unor măsuri cu scopul de a institui politici coerente (*Computer Emergency Response Teams – CERT*) în domeniul securității rețelelor și informațiilor, eforturi de a combate atacurile cibernetice îndreptate împotriva sistemelor informatice.

4. **Accesul rapid și ultrarapid la Internet** – introducerea *Broadband* pentru promovarea incluziunii sociale și a competitivității în Uniunea Europeană, publicarea unor recomandări în vederea investițiilor în rețelele NGA (*Next Generation Access Networks*).

5. **Cercetare și inovare** - Agenda Digitală pentru Europa își propune atragerea unor investiții private prin utilizarea strategică a achizițiilor publice și a parteneriatelor public-privat printr-o finanțare europeană în cercetare și inovare prin/în TIC.

6. **Creșterea gradului de alfabetizare digitală, dezvoltarea competențelor digitale și a incluziunii** reprezintă o altă prioritate prevăzută în **Regulamentul privind Fondul Social European** (2014-2020).

7. **Avantaje ale TIC pentru societate în Uniunea Europeană** identifică punctele de evaluare a îndeplinirii de către sectorul TIC a indicilor propuși.

8. **Aspecte internaționale ale Agendei Digitale** pun în evidență impactul major al acestei politici europene în realizarea de strategii naționale privitoare la creșterea impactului tehnologic și a culturii informaționale la nivel comunitar.

AGENDA DIGITALĂ PENTRU ROMÂNIA

În 2011, Ministerul Comunicațiilor și Societății Informaționale (MCSI) a lansat *Agenda Digitală pentru România*, o proiecție a Agendei Digitale pentru Europa 2020, urmărind contribuția la dezvoltarea economică și creșterea competitivității României (7) în spațiul european și nu numai. În această ordine de idei, România a preluat și a integrat o parte dintre obiectivele lansate prin Agenda Digitală pentru Europa 2020, în scopul „de a asigura alinierea dezvoltării TIC a României cu nivelul înregistrat în cazul țărilor din regiune, de a stabili premisele integrării României, din punctul de vedere al TIC, în piața digitală unică a Europei” (8).

Într-o abordare structurată, obiectivele Agendei Digitale pentru România sunt concentrate în **4 mari domenii de acțiune** (9):

Domeniul de acțiune 1 – e-Guvernare, interoperabilitate, securitatea rețelelor și sistemelor informatice, cloud computing și media sociale.

Domeniul de acțiune 2 – TIC în Educație, Sănătate și Cultură.

Domeniul de acțiune 3 – e-Commerce, TIC și cercetare-dezvoltare-inovare.

Domeniul de acțiune 4 – Banda Largă și infrastructura de servicii digitale.

În esență, viziunea Agendei Digitale pentru România aduce în prim-plan necesitatea dezvoltării infrastructurii serviciilor publice digitale, cu scopul creșterii transparenței și a eficientizării comunicării prin sisteme interoperabile (10). În contextul acestor inițiative de digitizare în România, se intenționează ca Internetul să devină tot mai mult un spațiu de lucru deschis, accesibil, astfel încât transpunerea în mediul digital a activităților socio-economice și culturale (11) să contribuie la „democratizarea accesului la informație” (12). La nivelul general al populației, apare posibilitatea ca fiecare cetățean să aibă oricând acces la informația necesară prin intermediul potențialului TIC, un factor care reunește socialul și tehnologicul, generând „noi forme de realizare a serviciilor și produselor de informare și diseminare a informației” (13). În același timp, în societatea actuală, sub efectul unei explozii informaționale, premisele Agendei Digitale urmăresc ca furnizarea de conținuturi digitale să fie corectă și pertinentă, dovedind credibilitate, sporirea gradului de încredere în rândurile cetățenilor.

TIC ÎN EDUCAȚIE ȘI CULTURĂ

În această societate a cunoașterii, specialiștii în structurile infodocumentare accentuează preocuparea pentru managementul cunoașterii, considerat „un proces care, bazându-se pe o serie de tehnici, metode și instrumente specifice, urmărește crearea, identificarea, partajarea și utilizarea cunoașterii la nivelul unei organizații” (14), conferind valoare organizației respective, prin accesibilitatea și calitatea metodelor de cunoaștere.

Agenda Digitală pentru Europa, prin dezvoltarea posibilităților tehnologice, impune necesitatea unei evoluții a activităților de cercetare, concretizate prin parteneriate și proiecte regionale și continentale, care vizează importanța Internetului în procesul educațional și cultural, „obiectivele urmărite fiind abordarea mai consecventă și mai standardizată a activităților specifice acestor domenii” (15). Astfel, confruntate cu noi opțiuni care implică „restructurări de fond, conceptuale, instituționale, operaționale” (16), instituțiile de cu rol educativ-cultural își redefinesc poziția prin activități, produse și servicii readaptate acestei lumi noi dinamice bazată pe cunoaștere prin TIC.

În acest context al economiei globale, importanța dezvoltării conținutului digital se raportează și la integrarea patrimoniului educațional, științific și cultural în structuri comunitare, accentuându-se diversitatea și identitatea culturală (17). În această ordine de idei, se are în vedere „depășirea barierelor lingvistice și culturale și dimensiunea redusă a piețelor naționale pentru a stimula producerea de conținut digital de calitate” (18).

Sistemul educațional reprezintă centrul de greutate al dezvoltării armonioase și coerente a unei societăți, astfel încât Agenda Digitală pentru Europa îi trasează liniile prioritare, recunoscând în educație un proces creativ, un factor determinant al progresului economico-social. În acest context al dezvoltării conținutului digital, se asigură flexibilizarea procesului de învățare, mai ales prin multe modificări la nivelul programelor de studiu. De aceea, Agenda Digitală accentuează ideea conform căreia „componentele TIC au rol de competențe de bază” (19), facilitând accesul profesorilor și al elevilor/studentilor la produsele de tip e-learning, OER (*OPEN EDUCATIONAL RESOURCES*), platforme de Web 2.0. Aceste schimbări ilustrează interesul pentru asigurarea unei pregătiri corespunzătoare a viitorilor specialiști din diverse domenii de activitate pentru integrarea în societatea informației și a cunoașterii (20).

Având în vedere aceste aspecte, în structura Agendei Digitale pentru Europa se regăsesc *Linii strategice de dezvoltare – TIC în Educație* (21), o strategie creată să îmbunătățească accesul la cunoaștere printr-o educație digitală susținută, încercând să elimine diferențele de orice natură. Dintre aceste linii de acțiune, *Asigurarea infrastructurii TIC în școli* va avea un impact asupra nivelului de alfabetizare digitală a elevilor, instaurând apariția unui echilibru între mediul rural și cel urban, fapt care contribuie la incluziunea socială a zonelor mai defavorizate. Calitatea procesului de învățământ se va îmbunătăți sub raportul procesului de predare-învățare-evaluare, influențând calitatea viitoare a resurselor umane. Prezența unor sisteme informatice corespunzătoare va determina *Dezvoltarea competențelor digitale ale elevilor, studenților profesorilor*, prin programe susținute.

Utilizarea TIC în procesul de învățare (OER, Web 2.0) și în procesul de formare continuă – LLL – Life Long Learning, dar și *Asigurarea e-Incluziunii prin dezvoltarea de competențe digitale –e-skills* reprezintă alte priorități ale Agendei Digitale pentru Europa, vizând îmbunătățirea performanțelor școlare prin învățarea personalizată și individualizată. În plus, aceste instrumente nu se adresează unei categorii limitate de utilizatori, respectiv elevilor sau studenților, ci implică educarea adulților prin programe de specializare, reconversie profesională sau perfecționare (22). De aceea, din perspectiva acestor direcții comunitare, viitorul specialist trebuie să corespundă exigențelor societății, „care reclamă flexibilitate, creativitate, puterea de a gestiona eficient raporturile dintre continuitate și schimbare” (23).

De remarcat că în ultimii ani, în cadrul proceselor de învățământ s-au implementat diverse resurse OER care includ lecții, conținut educațional, evaluare educațională, oferind oportunitatea interacțiunii digitale cu elevul/studentul prin crearea, stocarea și distribuirea conținutului digital original generat de aceștia în cadrul acestei surse (24). În același timp, în cadrul actului de învățare, elevii au început să utilizeze din ce în ce mai mult aplicații specifice Web 2.0, de tipul wiki, blog, media sociale, fiind o modalitate de a atinge și a împărtăși noutăți și reflecții cu colegii și studenții de oriunde. Prin utilizarea de instrumente Web 2.0 pot fi realizate proiecte curriculare complexe inter și transdisciplinare, cât și proiecte extracurriculare care să dezvolte capacitățile sociale sau antreprenoriale ale elevului sau studentului (25). Astfel, prin utilizarea acestor resurse, utilizatorii reușesc să comunice, să colaboreze, să partajeze cunoaștere, „să adauge valoare și să îmbogățească datele și informațiile disponibile” (26).

Evident că dezvoltarea accelerată a mediului tehnologic își pune amprenta și asupra serviciilor de bibliotecă și informare, contribuind la îmbunătățirea funcționalității, a utilității structurilor documentare, mai ales în relație cu utilizatorul, cu alte medii educaționale, respectiv școli, universități. Cu scopul de a răspunde multor provocări ale mediului digital, serviciile de bibliotecă și de informare „au preluat și au adaptat o serie de concepte specifice zonei economice precum managementul calității, marketingul, managementul performanței” (27). În acest sens, bibliotecile se remarcă prin preocuparea de a deveni „parte a unui depozit global al cunoașterii, organizații care trebuie să aibă un rol activ în revoluția cunoașterii, implicându-se în organizarea cunoașterii, în crearea unei interfețe între cunoaștere și oameni, realizând o rețea globală a cunoașterii” (28).

De aceea, având un impact important în procesul de transfer al cunoașterii, viitorul bibliotecii și al altor structuri infodocumentare poate depinde de capacitatea de a se adapta la evoluția rapidă a societății, la schimbările pe care TIC le introduce în toate sectoarele de activitate.

În această ordine de idei, biblioteca și științele informării constituie un domeniu de maxim interes al Comisiei Europene, ținând cont de importanța pe care o au prin contribuția esențială la progresul educațional în societatea contemporană, participând la inovarea cunoașterii (29).

Prin programele concepute în cadrul Agendei Digitale pentru Europa 2020, asumate și de România, se disting mai multe linii de acțiune care vizează măsuri directe referitoare la (30):

- Implementarea și utilizarea unui singur punct de acces al informației digitale legate de patrimoniul cultural, dar și de educație, de petrecerea timpului liber etc.
- Materializarea și digitizarea patrimoniului cultural (biblioteci, arhive fizice și audiovizuale, muzee) pentru deschiderea acestuia la nivel european și pentru conservarea acestuia în timp.
- Crearea Europeana – Biblioteca unică europeană – în strânsă colaborare cu toate instituțiile implicate (31).

Dintotdeauna, dezvoltarea personalității umane a fost posibilă prin însușirea și respectarea unui model cultural, „simbolul forței creatoare a omului, un adevărat sistem de valori, care dă sens istoriei și vieții, devenind cale care învață și transmite” (32). Cu siguranță, cultura a devenit o necesitate în dezbaterile referitoare la viitorul omenirii, fiind un factor determinant al

dezvoltării sociale (33), aspect regăsit și în preocupările Comisiei Europene, în elaborarea Agendei Digitale 2020, în structura căreia *Linii strategice de dezvoltare – TIC în cultură* – propun un cadru de integrare europeană a domeniului culturii române (34):

Dezvoltarea prin digitizare a arhivelor României și a aportului la Europeana

- Avantajul de a conserva opere culturale naționale;
- Încadrarea tuturor creațiilor reprezentative într-un vast univers digital pentru a asigura accesul generațiilor viitoare la creațiile artistice din trecut;
- Ușurința cu care vor putea fi accesate registrele digitale ar putea spori gradul de informare al cetățenilor cu privire la moștenirea culturală românească;
- Conceperea portofoliului digital al elementelor culturale naționale va spori vizibilitatea țării, influențând atitudinea cetățenilor străini față de potențialul turistic al României.

Promovarea creării de conținut digital original, specific comunităților din România

- Valorificarea obiectivelor turistice existente la nivel național prin individualizarea regiunilor în scopul promovării turismului rural;
- Educația tinerilor din perspectiva perpetuării tradițiilor românești prin menținerea interesului pentru practicile tradiționale;
- Incluziunea socială a persoanelor localizate în regiuni greu accesibile prin educarea acestora în mod indirect și dezvoltarea competențelor digitale.

Îmbunătățirea interacțiunii bibliotecă-individ prin intermediul resurselor TIC

- Stimularea interactivității la nivelul bibliotecilor publice;
- Va reduce durata operațiunilor asociate de închirierea unei cărți (economie de timp pentru cetățeni, reducerea de costuri pentru bibliotecile publice).

Sintetizând aceste premise ale Agendei Digitale 2020 referitoare la domeniul cultural, se remarcă interesul pentru obținerea unui consens global în vederea interoperabilității și standardizării (35), dezvoltându-se astfel o *politică culturală*, care „crează și ameliorează structuri viabile, logice, adaptate la realitatea socială, asigură necesarul minim în materie de fonduri și veghează ca aceste fonduri să fie bine folosite” (36).

În plus, în contextul unei societăți a cunoașterii, academician Florin Filip a pus în evidență un model de economie culturală, „*O prezentare cibernetică a convergenței IC (instituții culturale) cu TIC*” care concentrează în același timp instituțiile culturale, bunurile culturale, conținutul digitizat, furnizorii de servicii, publicul beneficiar, agenți creatori, distribuitorii de bunuri culturale (37).

În lumina acestor intenții, se observă prioritatea protejării valorilor culturale românești prin cuprinderea acestora într-o bibliotecă digitală cu rol documentar, întrucât un conținut digital atractiv ar reprezenta o formă de considerație față de trecut, valorificat prin instrumentele epocii digitale actuale, biblioteca devenind custodele patrimoniului cultural scris și vorbit al poporului. De asemenea, Agenda Digitală pentru Europa 2020 redefinește rolul bibliotecilor în societate, care ar trebui să devină „un centru de informare și documentare pentru comunitate, un serviciu public de informare și formare a utilizatorilor, activ, dinamic, adaptabil, implicat în viața socială și culturală” (38).

În acest sens, specialiștii din biblioteci și centrele de informare vor avea o contribuție esențială în organizarea creativă și productivă a cunoașterii (39), aceștia „fiind percepuți ca intermediari între universul resurselor de informare și comunitatea utilizatorilor” (40). Oferind acces la domeniul vast al cunoașterii, „specialiștii în informare îi ajută pe alții să dobândească, să utilizeze și să creeze cunoaștere“, dezvoltând interactivitatea din cadrul bibliotecilor (41), astfel încât bibliotecarul devine un consilier al cetățeanului (42), capabil să-i ofere orice tip de informație care l-ar putea interesa.

În spațiul cultural românesc, este recunoscută implicarea Bibliotecii Naționale a României în proiectele *Europeana*, dar și alte biblioteci județene, muzee și arhive au contribuit la realizarea acestui proiect digital (43), cu scopul de a crea Biblioteca Digitală a României.

De asemenea, inițiativele Agendei Digitale 2020 nu au rămas fără răspuns, astfel încât pentru a îmbunătăți calitatea vieții și a stimula incluziunea socială (44), în România au fost implementate diverse proiecte “Economia bazată pe cunoaștere.”

Viziunea ambițioasă a Agendei Digitale 2020 apare încadrată în mediul financiar al provocărilor de astăzi, cu obiective precise ale TIC pentru 2020, respectiv dorința de a maximiza resursele sale prin dezvoltarea competențelor, prin parteneriate și programe eficiente care să permită simplificarea modului de lucru în realizarea priorităților strategice, precum garantarea accesului digital pentru viitoarele generații în domeniile cheie de cercetare în beneficiul social și

economic, îmbogățirea vieții culturale a populației, dar și interesul pentru dezvoltarea bazei de cunoștințe ale lumii.

Însă în ceea ce privește situația din România, pentru ca rezultatele să fie concrete și similare cu ale altor țări europene, este necesară respectarea coerentă a acestei strategii, dar mai ales aplicarea unor fonduri bugetare care să încurajeze parteneriatele dintre instituțiile de cultură și mediul privat în realizarea obiectivelor urmărite.

NOTE BIBLIOGRAFICE

- (1) Guvernul României, site-ul Ministerului Comunicațiilor și Societății Informaționale. <http://www.mcsi.ro/Minister/Contact>. <http://digitalagenda.ro/> [accesat 10. 08. 2014]
- (2) *Idem*
- (3) DRĂGĂNESCU, Mihai. *Societatea informațională și a cunoașterii. Vectorii societății cunoașterii*. În : Florin Gheorghe Filip, Coord. *Societatea informațională - Societatea cunoașterii : concept, soluții și strategii pentru România*. București, Editura Expert, 2001, p. 45
- (4) <http://www.mcsi.ro/Minister/Contact>. <http://digitalagenda.ro/> [accesat 10. 08. 2014]
- (5) DRĂGĂNESCU, Mihai, *op. cit.*, p. 53
- (6) <http://www.mcsi.ro/Minister/Contact>. <http://digitalagenda.ro/> [accesat 10. 08. 2014]
- (7) *Idem*
- (8) *Ibidem*
- (9) *Ibidem*
- (10) *Ibidem*
- (11) TÎRZIMAN, Elena, *Colecții și biblioteci digitale*, București, Editura Universității din București, 2011, p.12
- (12) BANCIU, Doina, *Servicii de informare pentru cetățeni în societatea informațională* în Florin Gheorghe Filip, Coord. *Societatea informațională - Societatea cunoașterii : concept, soluții și strategii pentru România*. București, Editura Expert, 2001, p. 158
- (13) *Idem*, p. 158
- (14) PORUMBEANU, Octavia-Luciana, *Managementul cunoașterii și structurile infodocumentare*, ediția a II-a revăzută și adăugită, București, Editura Universității din București, 2011, p. 109
- (15) PORUMBEANU, Octavia-Luciana, *Acțiuni ale Comisiei Europene pentru dezvoltarea structurilor infodocumentare*, București, Editura Universității din București, 2003, p. 9
- (16) PORUMBEANU, Octavia-Luciana, *Managementul cunoașterii și structurile infodocumentare*, ediția a II-a revăzută și adăugită, București, Editura Universității din București, 2011, p. 22
- (17) <http://www.mcsi.ro/Minister/Contact>. <http://digitalagenda.ro/> [accesat 10. 08. 2014]
- (18) *Idem*
- (19) *Ibidem*

(20) PORUMBEANU, Octavia-Luciana, *Managementul cunoașterii și structurile infodocumentare*, ediția a II-a revăzută și adăugită, București, Editura Universității din București, 2011, p. 165

(21) <http://www.mcsi.ro/Minister/Contact>. <http://digitalagenda.ro/> [accesat 10. 08. 2014]

(22) BANCIU, Doina, COARDOȘ, Dora, LEPĂDATU, Cornelia, *Informația digitală în cultură. Cercetări și realizări*, București, Ars Docendi, Universitatea din București, 2010, p. 180

(23) *Idem*, p. 180

(24) <http://www.mcsi.ro/Minister/Contact>. <http://digitalagenda.ro/> [accesat 10. 08. 2014]

(25) *Idem*

(26) PORUMBEANU, Octavia-Luciana, *Managementul cunoașterii și structurile infodocumentare*, ediția a II-a revăzută și adăugită, București, Editura Universității din București, 2011, pp. 219-220

(27) *Idem*, pp.165-166

(28) *Ibidem*, pp. 166-167

(29) PORUMBEANU, Octavia-Luciana, *Acțiuni ale Comisiei Europene pentru dezvoltarea structurilor infodocumentare*, București, Editura Universității din București, 2003, p. 9

(30) <http://www.mcsi.ro/Minister/Contact>. <http://digitalagenda.ro/> [accesat 10. 08. 2014]

(31) *Idem*

(32) BANCIU, Doina, COARDOȘ, Dora, Lepădatu, Cornelia, *Informația digitală în cultură. Cercetări și realizări*, București, Ars Docendi, Universitatea din București, 2010, p. 308

(33) *Idem*, p. 239

(34) <http://www.mcsi.ro/Minister/Contact>. <http://digitalagenda.ro/> [accesat 10. 08. 2014]

(35) PORUMBEANU, Octavia-Luciana, *Acțiuni ale Comisiei Europene pentru dezvoltarea structurilor infodocumentare*, București, Editura Universității din București, 2003, p. 75

(36) BANCIU, Doina, BULUȚĂ, Gheorghe, PETRESCU, Victor, *Biblioteca și societatea*, București, Editura Ager, 2001, p. 70

(37) FILIP, Florin Gheorghe, *Către o economie a culturii și o infrastructură informațională intelectuală*. În Florin Gheorghe Filip, Coord. *Societatea informațională - Societatea cunoașterii : concept, soluții și strategii pentru România*. București, Editura Expert, 2001, p. 148-149

(38) BANCIU, Doina, BULUȚĂ, Gheorghe, PETRESCU, Victor, *Biblioteca și societatea*, București, Editura Ager, 2001, p. 30

(39) PORUMBEANU, Octavia-Luciana, *Managementul cunoașterii și structurile infodocumentare*, ediția a II-a revăzută și adăugită, București, Editura Universității din București, 2011, p. 190

(40) *Idem*, p. 191

(41) *Ibidem*, p. 193

(42) BANCIU, Doina, BULUȚĂ, Gheorghe, PETRESCU, Victor, *Biblioteca și societatea*, București, Editura Ager, 2001, p. 32

(43) TÎRZIMAN, Elena, *op. cit.*, pp. 187-188

(44) <http://www.mcsi.ro/Minister/Contact>. <http://digitalagenda.ro/> [accesat 10. 08. 2014]